

[Hrvatska](#), [Izdvojeno](#), [Tema dana](#)

KAKO ĆE ZAVRŠITI RAT U UKRAJINI: Tko su pobjednici, a tko gubitnici?

objavljeno prije 1 tjedan Piše [Dražen Ćurić](#)

0

Kada je Putin početkom veljače već razradio napad na Ukrajinu, nemali broj ozbiljnih analitičara i stručnjaka za Rusiju bio je uvjeren da neće napasti. Vodili su se racionalnim analizama koje su pokazivale da se Rusiji jednostavno ne isplati ukrajinska avantura i da konflikt u Ukrajini najviše ide u prilog američkim geopolitičkim interesima. Međutim, Putin je napao i zapeo u ukrajinskom blatu koje bi ga moglo doći ne samo njegove političke glave nego ozbiljno unazaditi pa čak i raskomadati Rusiju. Kao da se sve odvija po scenariju koji je napisao Bidenov savjetnik za nacionalnu sigurnost. Ukrajinci i Rusi se bore i umiru, polusmrznuta Europa uglavnom plaća, a Amerikanci zarađuju na prodaji oružja i pobjeđuju.

„SAD ima najmanje gubitke, recimo to tako. Još uvijek mislim da bi SAD-u uvijek trebala odgovarati bogata Europa i da bi to bio model razvoja, suradnje i slično. Zbog toga mi je krivo što se to često pokaže da to nije baš tako. Europa se sasvim sigurno našla u lošoj poziciji. Europa nažalost nije niti kapacitirana. Ne samo da je uvijek bila teško posložena za ratne situacije, što se vidjelo prije 30 godina a vidi se i sada, nego su današnji europski lideri puno slabije kapacitirani nego što su to bili prije 30-ak godina”, smatra profesor Jakovina.

Henry Kissinger

Kina u svakom slučaju želi smanjiti dominaciju SAD-a i zapada, ali je jako oprezna u realizaciji. Odlučila je igrati na duge staze jer je dobro procijenila da joj sukob sa SAD-om u ovome trenutku ne odgovara. Svijet je uvijek u velikoj opasnosti kada postoji dominantna supersila kao što je to danas SAD i velika sila u usponu kao što je Kina.

„Potencijalne napetosti između postojećih sila i sile u usponu nisu ništa novo. Neizbježno je da će sila u usponu ući na neka od područja koja su dotad smatrana isključivom nadležnošću postojeće sile. Na sličan način sila u usponu vjeruje da bi njezini suparnici mogli pokušati spriječiti njezino daljnje jačanje prije nego što bude prekasno. Jedna je harvardska studija pokazala da je od petnaest slučajeva u povijesti u kojima se dogodila interakcija sile u usponu i postojeće sile, njih deset završilo ratom”, piše Kissinger u svojoj knjizi “Svjetski poredak”.

Trvtko Jakovina smatra da Kina neće donositi ishitrene i nervozne odluke koje bi mogle izazvati ozbiljnije sukobe sa Zapadom.

Sponzorirano

linker

Svaki dan se mučite sa bolovima u koljenima i zglobovima? Isprobajte ovaj tretman, pomogao je mnogima

„Kini je još rano. Ona je svjesna da svijet neće biti isti onaj svijet u kojemu je Kina dosta profitirala i da se neće moći raditi kao što se radilo donedavno. No, Kina želi zadržati tu politiku kojom je koristila svijet u kojem je njezino gospodarstvo profitiralo. Kina još uvijek ima želju da se taj svijet što više sačuva”, ističe Jakovina koji oprezno govori o tome kako će svijet izgledati kada jednog dana završi rat u Ukrajini. Doći će do promjena, ali teško je predvidjeti kakve će one biti zato što protivnici zapadne dominacije nemaju jasno definiranu politiku. Čak dovodi u pitanje i mogućnost da se napravi neki jedinstveni front protiv Zapada. Kina i Indija sigurno na isti način ne gledaju SAD i Europu. Osim toga,

prijeponi između ove dvije zemlje su toliko veliki da otvaraju prostor Zapadu da vještim manevriranjem spriječi njihovo ozbiljnije savezništvo.

„Teško je reći kakav će biti svijet jer mi još nismo vidjeli do kraja razrađena grupiranja zemalja. Ona se za sada daju samo naslutiti. Ali to je sve na tom hladnoratovskom tonu. I nesvrstana Indija je svoju nesvrstanu poziciju čuvala ili gradila nezadovoljstvo zato što je imala osjećaj da se njezini problemi ne vide ozbiljno kao problemi Zapada, što su i sada ponavljali. Međutim, to se do sada nije do kraja razvilo. Još smo na početku. Još ne znamo hoće li Rusija nešto izvući, kako će biti s energijom. Hoće li Europa sačuvati svoje jedinstvo, hoće li se Europa moći preorijentirati na druge dobavljače. Sve europske zemlje su imale profit kao jednu od filozofija. I to je, između ostalog, bio razlog ovisnosti o Rusiji. Rusija je bila opskrbljivač plinom zato što je bila jeftinija i zato što je to bilo ekološki prihvatljivije, ali je to bila filozofija profita.

Ako profit nije jedina filozofija koja vodi zemlje, onda se možemo drugačije preslagivati. LNG terminali su bili poznati i prije, ali oni su skuplji nego što je plin iz Rusije”, ističe Jakovina.

Gordan Akrap uopće ne dvoji da će Ukrajina i Zapad pobijediti u ovom ratu, a da će Rusija na kraju završiti kao veliki gubitnik. Sve ono što je Putin gradio u ovih dvadesetak godina svoje vladavine otići će u vjetar zbog katastrofalne odluke da ide u porobljavanje Ukrajine. Akrap se nada da će Ukrajina i Rusija već do kraja godine sjesti za pregovarački stol.

Francuski predsjednik Emmanuel Macron

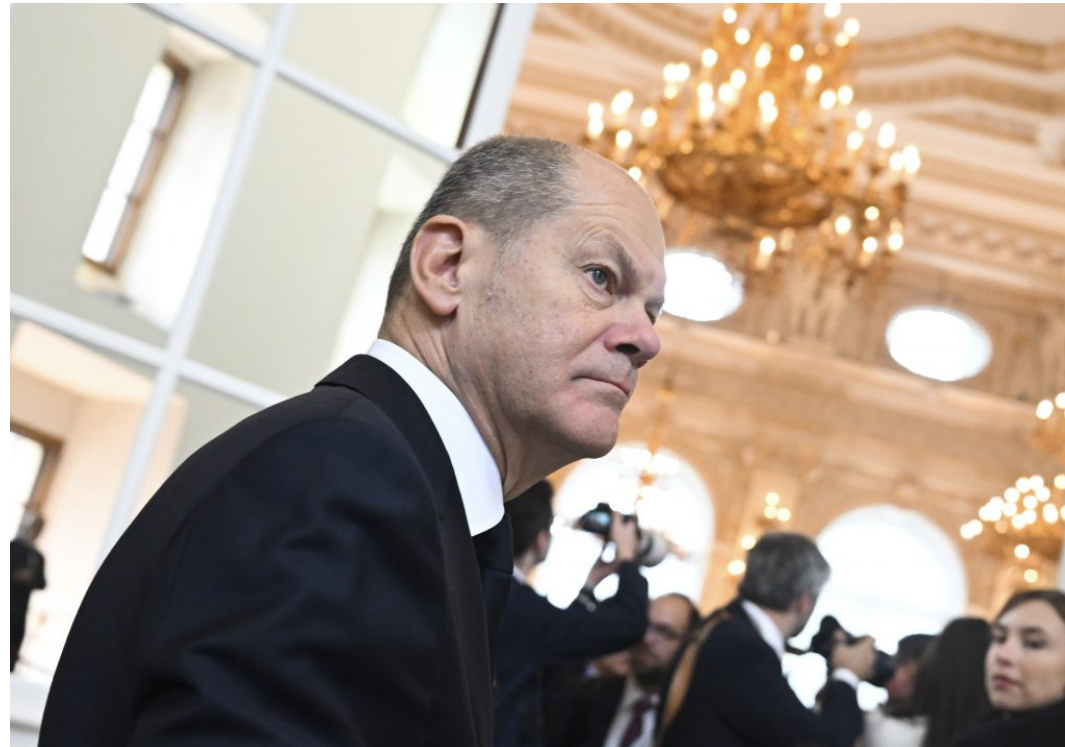
„Mislim da će Ukrajina vrlo brzo doći u situaciju da pritisne Rusiju da traži sporazumni mir. Rusi će uvijek naglašavati da će oni raditi na ostvarenju svoga cilja. A zanimljivo je da još uvijek nitko ne zna koji je taj primarni postavljeni cilj. Oni će sada doći u situaciju da ga četvrti put mijenjaju.

Rusi će se pokušati vratiti na postavke iz Sporazuma Minsk 2 jer Rusija više neće moći učinkovito odgovoriti oružanim sredstvima na ukrajinska ofenzivna djelovanja. Ako dođe do dogovora, onda će Donjeck i Luhansk biti integrirani u ukrajinski pravni poredak, a o Krimu će se razgovarati za petnaestak godina. Ukrajina neće ući u NATO, ali će se potpisati sporazum po kojemu će NATO biti jedan od glavnih jamaca ukrajinske sigurnosti i stabilnosti”, ističe Akrap naglašavajući da će Rusi dobiti znatno manje nego što bi dobili da nisu izvršili agresiju.

Ukrajina će zbog velikih razaranja i ljudskih gubitaka svakako biti jedna od gubitnica ovoga rata. Europa će platiti najveću cijenu kada je riječ o gospodarskim gubicima. Stručnjaci

predviđaju da će najviše stradati Njemačka koja je svoj gospodarski procvat dobrim dijelom temeljila i na povoljnim cijenama ruskih energenata. A kako će proći Kina?

„Kina u svakom slučaju može biti jedna od dobitnica zato što se se nije javno i otvoreno svrstala na rusku stranu. Kina gleda svoje interese, njoj se ne sviđa rusko zveckanje nuklearnim oružjem jer Kina planira za 25 do 30 godina postati svjetska sila broj jedan. A onda netko zveckta nuklearnim oružjem, a da to nisu oni. Kina ima svoje neteritorijalne aspiracije prema istočnom Sibiru gdje će pokušati ući u prostor koji se otvorio odlaskom zapadne tehnologije iz procesa istraživanja. Pokušat će vezati Rusiju za sebe i da dobije ono što Kini treba, a to je pristup jeftinim energentima. Rusija više neće moći niti približno prodavati svoje energente po cijenama na svjetskom tržištu”, ističe Akrap dodajući da je SAD dobio određenu „relativnu prednost”. Smatra da čak ni moćna Amerika ne može više sama rješavati probleme i da joj treba jaki savez s Europom.

Njemački premijer Scholz

„Unutar Europe se postigla izuzetno visoka razina suradnje kako bi se integrirale europske snage.

Ukrajina kratkoročno izgleda kao da je izgubila, međutim u gospodarskom, političkom i strateškom smislu će dobiti jer se prije rata 35 posto Ukrajinaca osjećalo Rusima, a danas je taj broj znatno manji. Uspjela je zaštititi svoj identitet.

Jedini pravi gubitnik ovog rata je Rusija, njegov vrh i narod jer ovakav demografski gubitak će se negativno odraziti na Rusiju u sljedećih deset do dvadeset godina. Upravo je to ono što će Kina sa svojim stanovništvom iskoristiti i ući u taj demografski prostor.

Nije nemoguće da će netko tko će za 20 godina biti u Kremlju doći Europi i reći da treba našu pomoć da zajedno zaustavimo agresivnu politiku Kine prema Rusiji. Naravno ne mora doći do toga, ali nije nemoguće s obzirom na to da Kini trebaju energenti”, zaključuje Akrap.

Davor Boban oprezan je kada je riječ o prognozama kako će izgledati geopolitička slika svijeta nakon rata u Ukrajini.

„Teško je prognozirati. Uspjesi ukrajinske vojske su veliki, ali to nije početak kraja. Najavljuje se nastavak rata i u sljedećoj godini pa je teško predviđati”, ističe Boban koji je komentirao zanimljive procese koji se događaju u ruskom susjedstvu. Nedavno je ponovno izbio sukob između Armenije i Azerbajdžana, ali ovaj put se kao medijator umiješala i Amerika. Očito je željela pokazati da Putin ne kontrolira procese niti u svom susjedstvu koje je do jučer bilo njegovo leno.

„To je jako zanimljivo, ali se u hrvatskim medijima ne piše puno o tome. Činjenica je da je Rusija zauzeta ratom u Ukrajini i da teže može kontrolirati situaciju u svom bliskom susjedstvu.

Armenija je formalno ruska saveznica jer pripadaju istoj Organizaciji ugovora o kolektivnoj sigurnosti iz nužde. Ona graniči s Turskom i Azerbejdžanom i nema drugog izbora. Rusija isto tako koristi Armeniju kao bazu za svoju prisutnost na južnom Kavkazu”, ističe Boban dodajući da u SAD-u postoje dva jako utjecajna armenska lobija koji su očito dobro obavili svoj posao.

„Američka politika ima određeni utjecaj u Armeniji iako se Armenija zbog susjedstva s Turskom i Azerbejdžanom u ovom trenutku jedino može osloniti na Rusiju”, pojašnjava Boban.

Zanimljivo je vojno savezništvo Rusije i država koje su nekada bile u sastavu Sovjetskog Saveza. Je li savezništvo s Rusijom savezništvo iz uvjerenja ili iz straha od „nepredvidivog ruskog medvjeda”?

„To je dobro pitanje jer upotreba ruske tvrde moći slabi rusku meku moć.. Nedavno sam napisao članak o tome kako upotreba ruske tvrde moći slabi rusku meku moć. Nedavno sam pročitao članak u kojem je autor dobro primijetio kako su Kazahstan i Armenija članovi iste vojne organizacije, dakle formalni su saveznici, a onda, nakon što je prije dvije godine Azerbejdžan oslobodio znatan dio svog teritorija, kazahstanski predsjednik čestita Azerbejdžanu koji nije član te organizacije.. To je jednostavno savez režima. Nije to duboko savezništvo kao u NATO savezu”, zaključuje Boban.

SAD i Europska unije još uvijek su najbogatiji i najuspješniji dio svijeta, ali njihova premoć nije ni izbliza kakva je bila prije šezdesetak godina. U posljednja dva-tri desetljeća nevjerojatan napredak su napravile Kina, Indija, Brazil pa donekle i Rusija. Nove gospodarske sile nadiru, ali još trebaju pojesti dosta žganaca da dođu na razinu Europe i SAD-a. Kritičari prilično jednostrano optužuju Zapad da je do bogatstva i moći dolazio isključivo imperijalističkom politikom i krađom bogatstva od ostatka svijeta. Naravno da je i toga bilo, ali se često zanemaruje genij zapadnoga čovjeka, njegova radna etika, kompetitivnost i ambicioznost. Za stvaranje najbolje vojne opreme, najboljih aviona, automobila, mobitela i drugih dostignuća suvremenog svijeta potrebna je organizirana država, predani rad i genijalni umovi koji nisu slučajno rođeni na Zapadu. Svakako tu treba dodati i zapadnu demokraciju koja uz sve svoja nedostatke ipak dopušta da se kroz sustavprobiju najbolji. Ima i na Zapadu nepotizma i korupcije, ali su takve devijantne pojave znatno manje nego u autoritarnim i totalitarnim režimima.

Sada je aktualan sukob u Ukrajini pa bi bilo zanimljivo vidjeti koliko je američkih generala preko veze došlo do svog čina, a koliko ruskih.

Profesor Kristijan Kotarski smatra da Kinu i društvo koje ona predvodi treba shvatiti kao ozbiljne izazivače, ali da gospodarski primat Zapada još nije ugrožen.

„Što Kina, koja je predvodnica BRICS-a, može napraviti? Ta je koalicija dosta labava i ne bih joj pripisivao mistična svojstva, nije to čvrsta antizapadna koalicija.

Kako će se koordinirati države koje su nezadovoljne time što im SAD može zamrznuti devizne rezerve. Nema spremnosti velikog broja zemalja da krenu na neki alternativni sustav koji ne ovisi toliko o američkom dolaru. Javljuju se Kina i Saudijska Arabija pa Indija i Rusija. Imate neke „zakrpe”, ali to će biti daleko od nekih sustavnih zaokreta prema novom svjetskom financijskom sustavu”, ističe Kotarski, dodajući da je dominacija američkog dolara toliko ukotvljena da nema alternative. Upozorava na jedan unutarnjopolitički problem SAD-a koji bi, ako i dalje bude eskalirao, mogao značajno utjecati na primat SAD-a na svjetskoj sceni.

„Uloga SAD-a u budućnosti ovisi i o tome koliko će SAD unutar sebe ostati homogeno i kompaktno društvo. Vidimo da je SAD jako podložan ideološkim podjelama. Imamo woke idologiju na jednoj strani i konzervativce na drugoj strani. Oni koji su negdje u sredini ne mogu se pronaći u tim suprotstavljenim svjetovima. Amerika ima puno aduta u međunarodnim odnosima i financijama, ali presudan faktor će biti domaća politička

perspektiva”, naglašava Kotarski dodajući da Biden, paradoksalno, uopće nije previše dirao u Trumpovu protekcionističku politiku.

Međutim, protekcionizam može biti znak slabosti jer oni najbolji i najkonkurentniji ne boje se konkurencije i ne traže državu da ih zaštiti.

Amerika je najjača gospodarska sila na svijetu, ali njezin udio u svjetskom gospodarstvu značajno pada. Na primjer, kad je poslije Drugog svjetskog rata uspostavljen današnji gospodarski svjetski poredak Amerika je imala udjel od oko 50 posto u svjetskom gospodarstvu, sedamdesetih godina taj udjel pao je na oko 35 posto, a danas iznosi „samo” 8 posto. Međutim, postoci bi mogli zavarati stvarni odnos snaga.

Kineski predsjednik Xi Jinping

„Amerika je još uvijek dominantna u onom dijelu koji se tiče ključnih tehnologija. Američke kompanije su najprofitabilnije. Amerika ima jako velik primat, ali Ameriku muči što nema elemente države blagostanja. U zemljama gdje postoje socijalni amortizeri (briga o nezaposlenima, dobra skrb o djeci, zdravstvena zaštita), ekonomije su i najotvorenije i ljudi su skloni slobodnoj trgovini. Znaju da ih država neće „baciti pod autobus”. Kada se govori o globalnom gospodarstvu nikako se ne smije zanemariti moć američke vojske. Koliko je snažna i bogata američka vojska možda najbolje govori podatak da ona ima veći proračun od svih vojnih proračuna država koje zauzimaju od drugog do jedanaestog mjesta. Drugim riječima, Amerika ima toliko snažnu vojsku da može ratovati s ostatkom svijeta. Takva vojska najbolji je zaštitnik i američkih gospodarskih interesa i moćnog dolara.

„SAD ima vojni proračun od oko 900 milijardi dolara. Ne bih rekao da je to primarni faktor dominacije. No, rekao bih da je to važna stvar. Nikad nisam bio sklon tome da razdvajam sigurnost i financije kao što to rade neki ekonomisti. Ekonomija je uvijek ukorijenjena u neku sigurnosnu arhitekturu. Ja bih rekao da je više stupova američke moći, a dva su ključna: američki dolar i njegov status u međunarodnoj financijskoj areni i američka vojska.”, ističe Kotarski, navodeći primjer suradnje SAD- a s Japanom i Južnom Korejom.

„Japan i Koreja pristaju na neke stvari koje SAD traži od njih, poput otvaranja tržišta i slično, ali za uzvrat dobivaju vojno-sigurnosnu garanciju. Dakle, u slučaju napada SAD će braniti Japan i Južnu Koreju. Vidimo da je tim državama to dosta bitno zbog uspona Kine. Nije nimalo slučajno da države koje surađuju sa SAD-om imaju i najveće dolarske rezerve. Jednostavno to ide ruku pod ruku. To pokazuju i empirijska istraživanja”, zaključuje Kotarski.

*Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije